

ده دلیل بر این که اینترنت جانشین کتابخانه نمی‌شود^۱

نویسنده مارک هرینگ^۲

ترجمه سیمین نیازی^۳

چکیده: نویسنده ضمن ابراز نگرانی از تأثیر منفی اینترنت بر فرهنگ مطالعه، به عواملی چون گرانی و فقدان کنترل کیفی و عدم وجود سازماندهی اطلاعات، تغییر مداوم آدرس و عناوین، محدودیت‌های ناشی از حق مؤلف در دستیابی به اطلاعات و تحقق کتابخانه کاملاً مجازی، وسعت زیاد و عمق کم اطلاعات و بالاخره انس بیشتر انسان با کتاب نسبت به رایانه، به عنوان دلایل عدم امکان جایگزینی اینترنت بجای کتابخانه اشاره می‌کند.

کلید واژه‌ها: اینترنت، کتابخانه، کتابخانه مجازی

مقدمه

خواندن، بنا به گفته ماتئو آرنولد، مقاله‌نویس بزرگ انگلیسی، "فرهنگ" است. با نگاهی به وضعیت نمرات آزمون "خواندن" در میان دانش‌آموزان مدارس در سطح ملی، درک اینکه فرهنگ و ملیت مادر معرض خطر قرار گرفته، شگفت‌آور نیست. علاوه بر آن یورش اینترنتی کردن همه مدارس، به خصوص دوره دوازده ساله (۱۲-۱۳) بر سرعت این سیر نزولی فزاینده اضافه می‌کند. اگر به خاطر کتاب‌های "هری پاتر" نبود، همه امیدها که در حال حاضر کم رنگ شده است، به کلی

از بین می‌رفت. هنگامی که مقامات بلند پایه رسمی، با درجات تحصیلی عالی اظهار نظر می‌کنند که "اینترنت کتابخانه‌ها را مهجور کرده است"، ناگهان احساس می‌شود که کتابخانه‌ها واقعاً در معرض خطر قرار دارند. در این گفتار به منظور تلاش برای نجات فرهنگمان و گام برداشتن برای پیشبرد مطالعه، و بالاتر از همه به خاطر تصحیح نظریات خیرخواهانه ولی

1. 10 Reasons Why the Internet Is No Substitute for a Library

2. Mark.y. Herring

۳. عضو هیئت علمی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

و عده جست و جوی جامع را می دهند، اما نمی توانند به این وعده وفا کنند. علاوه بر این، آنچه آنها جست و جو می نمایند، صرف نظر از تبلیغات، نه تنها روزانه و هفتگی، بلکه ماهانه نیز روزآمد نمی شود. به عنوان مثال اگر کتابداری به مراجعه کننده بگوید که در اینجا درباره موضوع "آمریکایی های بومی" ۱۰ مقاله وجود دارد، ۴۰ مقاله دیگر هم داریم که شما اجازه دیدن آنها را در حال حاضر و حتی در آینده ندارید، مگر اینکه در کتابخانه ای دیگر جست و جو نمایید، در این حالت مراجعه کننده متشنج می شود. این امری است که به طور معمول در اینترنت انجام می شود و کسی به آن اهمیت نمی دهد.

۳. در اینترنت کنترل کیفیت وجود ندارد. این درست است که ما به اینترنت نیاز داریم، اما در اینترنت

بی اندازه نادرست بسیاری از هسته های پیشگام غیر کتابدار، در تشکیل سریع مدینه فاضله اینترنتی؛^۴ دلیل بر اینکه اینترنت جانشین کتابخانه نیست ارائه می شود:

۱. به دلیل ضرورت مشاهده پیش از یک بلیون صفحه وب، ادعای اینکه همه چیز در اینترنت یافت نمی شود، قابل بررسی نیست ولی می توان گفت: مواد اساسی رایگان بر روی اینترنت بسیار ناچیز است، برای مثال فقط در حدود ۸ درصد نشریات و حتی درصد کمتری کتاب بر روی وب قرار دارند و هر دو هم بسیار گران هستند. اگر شما نشریه "بیوکیستری"^۵، "فیزیکس تودی"^۶ و یا نشریه "آمریکن هیستوری"^۷ را لازم داشته باشید باید مقدار زیادی پول بپردازید.

۲. جست و جو در وب به منزله جست و جوی سوزن در انبار کاه است. اینترنت همانند یک کتابخانه بزرگ سازماندهی نشده است. هنگام استفاده از

در اینترنت کنترل کیفیت

وجود ندارد. این درست است که ما به اینترنت نیاز داریم، اما در اینترنت علاوه بر اطلاعات علمی، پزشکی و تاریخی (در صورت صحت)، فاضلابی از مهمات نیز وجود دارد.

مواد اساسی رایگان بر

روی اینترنت بسیار ناچیز است، برای مثال فقط در حدود ۸ درصد نشریات و حتی درصد کمتری کتاب بر روی وب قرار دارند و هر دو هم بسیار گران هستند.

اینترنت، هر چند از موتورهای پیشرفته جست و جو (آیر جست و جو) همچون هات بوت^۸، لیکوس^۹، داگ پیل^{۱۰}، اینفوسیک^{۱۱} و جز آن هم استفاده کنیم، قادر به جست و جوی همه وب نیستیم. سایت ها اغلب

4. Intertopia
5. Biochemistry
6. Physicstoday
7. American History
8. Hot bot
9. Lycos
10. Dogpile
11. Infoseek

خردمندانه و برنامه ریزی شده و براساس معیار باشد، نه اینکه همه نشریات به طور کامل و بدون محدودیت مورد استفاده قرار گیرند.

۵. دولت ها از این پس می توانند یک کتاب بخرند و آن را بین همه کتابخانه های موجود در وب توزیع کنند. بله [با این ترتیب] می توان یک دبیرستان و یا یک دانشگاه در سطح ملی با کادر کوچکی از اعضای هیئت علمی داشت که قادر باشند هر کسی را از طریق ویدئو سیال^{۱۲} (اینترنت) آموزش دهند. [اما] اگر قدمی فراتر گذاشته و [پیشنهاد شود] که به منظور صرفه جویی واقعی فقط تیم های ورزشی رقیمی داشته باشیم، در آن صورت به مقدسات ملی (ورزش دوستی) بی احترامی شده است. از سال ۱۹۷۰، هر ساله حدود ۵۰,۰۰۰ عنوان، منبع علمی منتشر شده است. از مجموع این ۷۵ میلیون عنوان، کمتر از ۲۰۰۰ عنوان قابل دستیابی است. از آنچه بر روی شبکه موجود است، قریب ۲۰,۰۰۰ عنوان قبل از ۱۹۲۵ منتشر شده است، زیرا در این موارد، محدودیت های مربوط به حق مؤلف که سبب افزایش قیمت ها به ۲ تا ۳ برابر قیمت چاپی می شود، وجود ندارد. نهایتاً باید گفت فروشندگان کتاب های الکترونیکی اجازه تحویل فقط یک نسخه را به هر کتابخانه می دهند، [در این شرایط] مادامی که کسی در حال بررسی آن کتاب الکترونیکی بر روی وب باشد، تا کتاب را برنگرداند، شخص دیگری نمی تواند از آن استفاده نماید. اگر کتاب دیر برگردانده شود، هزینه مربوط به صورت خودکار از کارت اعتباری شخص منتظر کسر می شود و اعتراض او به جایی نمی رسد.

۶. [مشکلات] خوانندگان کتاب های الکترونیکی را نباید از یاد برد. بسیاری از ما آنچه را هنگام ابداع میکروفیلم گفته شد (اینکه میکروفیلم می تواند

علاوه بر اطلاعات علمی، پزشکی و تاریخی (در صورت صحت)، فاضلابی از مهمات نیز وجود دارد. [به عنوان مثال] هنگامی که جوانان آموزش های جنسی مورد نیازشان را از سایت های مرتبط فرامی گیرند، این گونه مسائل را از صفحه وب "فری من" و یا روابط نژادی را از سایت های "کلان"^{۱۳} ها [گروه های نژادپرست] می آموزند. هیچ نوع کنترل کیفی روی وب وجود ندارد و احتمال به وجود آمدن آن هم نمی رود. برخلاف کتابخانه ها که انتشارات مهمل در آن به ندرت و یا هرگز مجموعه سازی نمی شود، اما در بیشتر موارد آنها عاملی برای پیش بردن اینترنت هستند. هر نادانی می تواند هر چیزی را بر روی وب در اختیار همه قرار دهد.

۴. در اینترنت، ندانستن واقعاً سبب آزار و اذیت است. بزرگترین هدیه [اینترنت] به کتابخانه ها، ارائه نشریات در قالب رقمی است. اما سایت های تمام متن در عین بزرگی، همیشه کامل نیستند. آنچه نمی دانید می تواند سبب آسیب شما شود، بیشتر مقالات بر روی چنین سایت هایی در میان مطالب دیگر گم می شود؛ یادداشت ها، جداول، نمودارها و فرمول ها، به شکل قابل خواندن ارائه نمی شوند (به خصوص اگر چاپ شوند)؛ علاوه بر آن عناوین نشریاتی که در قالب رقمی منتشر می شوند، به طور دائم و بدون اعلام قبلی تغییر می کند. کتابخانه ای ممکن است با تعداد X شماره از نشریات در ماه سپتامبر شروع به کار کند و با ۱۰ شماره در ماه مه به پایان برسد. در دسر اینجاست که عناوین این نشریات از ماه سپتامبر تا ماه مه ثابت نمی ماند. ممکن است کتابخانه ای برای دستیابی [به این نشریات] ۱۰۰,۰۰۰ دلار پرداخت کرده باشد، اما به ندرت ممکن است تغییرات به آنها اعلام گردد. در اینجا به هیچ وجه قصد پرداختن به تجارت دسترسی به نشریات رقمی نیست، ولی مسئله این است که استفاده از آنها باید

12. Klan sites

13. Streaming Video

کتابخانه را کوچک کند و در حد یک جعبه نمایش درآورد) و یا در مورد به کارگیری تلویزیون آموزشی گفته شد (ما در آینده به معلمان کمتر احتیاج خواهیم داشت) از یاد برده ایم. مطالعه کتاب های الکترونیکی برای مدت بیش از ربع ساعت، عوارضی دارد که کمترین آن خستگی چشم و سردرد است. اگر متن مورد مطالعه بیش از ۲ صفحه باشد باید آن را چاپ کنیم. در چنین شرایطی فرم چاپی اهمیت خود را نشان می دهد. در این شرایط هزینه خواننده به ۱۰ برابر

حال حاضر فشار بازار برای چنین تغییری وجود ندارد. احتمالاً این شرایط در کمتر از ۷۵ سال تغییر نمی کند. ۷. آیا در شرایط حاضر دانشگاهی بدون کتابخانه وجود دارد؟ خیر، دانشگاه جدید ایالتی مونتري کالیفرنیا، چند سال پیش بدون داشتن ساختمان کتابخانه افتتاح شد. در طول ۲ سال گذشته مجبور به خرید ده ها هزار عنوان کتاب شدند، زیرا با کمال شگفتی نتوانستند آنچه می خواستند بر روی اینترنت بیابند. دانشگاه ایالتی پلی تکنیک کالیفرنیا که مرکز بیشترین توجه مهندسان و متخصصان رایانه در جهان است، مدت ۲ سال برنامه امکان سنجی ایجاد کتابخانه مجازی را مورد بررسی قرار داد، حاصل کار آنها کتابخانه ای سنتی ۴۲ میلیون دلاری، البته با ترکیب الکترونیکی بسیار قوی بود. به عبارت دیگر کتابخانه کاملاً مجازی در شرایط حاضر قابل تحقق نیست و این امری است که نه تاکنون انجام شده، نه اکنون عملی است و نه در طول عمر ما قابل تحقق است.

۸. سؤال دیگر اینکه آیا کتابخانه مجازی دولتی قابل تحقق است؟ البته چنین کاری به قیمت ورشکسته کردن دولت، عملی است. هزینه رقمی کردن همه مواد به نحو غیر قابل باوری بالاست، ده ها میلیون دلار فقط صرف مجوزهای حق مؤلف می شود. و این تنها یک بعد از هزینه های مربوط به یک کتابخانه مجازی دانشگاهی است. کونسامدیا^{۱۴}، بزرگترین تشکیلات از این نوع، در ماه ژانویه، فقط ۱۲۵ میلیون دلار صرف هزینه مجوز ۵۰,۰۰۰ کتاب رقمی کرد (البته برای کتابخانه ها) با این نرخ ایجاد یک کتابخانه مجازی با اندازه متوسط ۴۰,۰۰۰ جلد کتاب، چیزی در حدود ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار هزینه خواهد داشت. پس از آن هم باید مطمئن شد که دانشجویان هر جا و هر وقت به

اینترنت منبعی به
گسترده گی یک اقیانوس و به
عمق یک اینچ است. عمیق
شدن در اینترنت سبب
سرگیجه ای همانند قرار
گرفتن بر فراز یک فضای
خالی است که بر آنچه در آن
هست و نیست اثر می گذارد.
اطلاعات روی اینترنت بیش
از ۱۵ سال قدمت ندارد.

افزایش می یابد، زیرا نوع ارزانتر برای چشم زیان آورتر است. بدون شک این شرایط در آینده تغییر می یابد؛ در

ده دلیل بر این است که اینترنت کتابخانه نمی شود

منابع نیاز دارند از آن منصفانه استفاده می کنند [رعایت حق مؤلف]. نکته دیگر اینکه با کتاب های نادر و منابع

با ارزش قدیمی که یکباره رقمی می شوند، چه باید کرد؟ آیا این منابع باید به زباله دان سپرده شوند؟ در این شرایط [رقمی شدن منابع] باید امیدوار بود که هیچ وقت برق قطع نشود، زیرا در این صورت هر چند دانشجویان می توانند در سایه شمع مطالعه کنند، اما دیگر مواد خواندنی وجود ندارد.

۹. اینترنت منبعی به گستردگی یک اقیانوس و به عمق یک اینچ است. عمیق شدن در اینترنت سبب سرگیجه ای همانند قرار گرفتن بر فراز یک فضای خالی است که بر آنچه در آن هست و نیست اثر می گذارد. اطلاعات روی اینترنت بیش از ۱۵ سال قدمت ندارد. فروشندگان نشریات به طور معمول در هنگام امکان دستیابی به شماره جدید، شماره سال قبل را حذف می کنند. دستیابی به مواد قدیمی تر بسیار گران است، در حالی که در آینده برای دانشجویان شناخت و دستیابی به منابع علمی نوشته شده در طول ۱۰ تا ۱۵ سال گذشته، بیش از اکنون مفید خواهد بود.

۱۰. اینترنت [رسانه ای] فراگیر است، اما کتاب رسانه ای قابل حمل است. در تحقیقی که اخیراً درباره کسانی که کتاب الکترونیکی می خریدند، انجام شد، بیش از ۸۰ درصد اظهار کردند که به خرید کتاب کاغذی از طریق اینترنت، نسبت به مطالعه آن بر روی وب علاقه بیشتری دارند.

در طول زمانی حدود ۱۰۰۰ سال، مطالعه مواد چاپی با خون ما عجین شده است و به نظر نمی رسد تا ۷۵ سال آینده تغییری در آن به وجود آید. هر چند در نحوه ارائه مواد الکترونیکی مرتباً تغییراتی به وجود می آید و بیشتر این تغییرات بسیار سودمندند، اما نوع بشر، هر چه باشد، همیشه می خواهد که با یک کتاب خوب نه

وب بزرگ است، اما به نحو تأسف انگیزی برای جانشینی یک کتابخانه با خدمات کامل، ضعیف است. محسوب کردن اینترنت به عنوان عاملی بیش از یک ابزار، نوعی بت پرستی نابخردانه است.

کتابخانه ها مظهر خود فرهنگی و نماد کلیت دانش هستند اگر آنها را منسوخ کنیم، حکم مرگ وجدان جمعی ملی خود و همچنین حکم محکومیت اعلام نشده سپرده شدن میراث فرهنگی مان به زباله دان تاریخ امضا کرده ایم.

اداره یک کتابخانه رانمی دانند، کتابداران همواره در جست‌وجوی راه‌های حذف هزینه و پرهیز از قراردادی کردن خدمات کتابخانه‌اند. اینترنت شگفت‌آور است، اما ادعای جمعی که معتقدند اینترنت سبب مهجور شدن کتابخانه‌ها می‌شود، همان قدر نابخردانه است که گفته شود وجود کفش سبب عدم نیاز به داشتن پامی شود.

تاریخ دریافت: ۸۷۷۷

بایک رایانه قابل حمل^{۱۵} همدم باشد، لااقل برای آینده قابل تصور وضع چنین به نظر می‌رسد.

وب بزرگ است، اما به نحو تأسف‌انگیزی برای جانشینی یک کتابخانه با خدمات کامل، ضعیف است. محسوب کردن اینترنت به عنوان عاملی بیش از یک ابزار، نوعی بت‌پرستی نابخردانه است.

کتابخانه‌ها مظهر خود فرهنگی و نماد کلیت دانش هستند اگر آنها را منسوخ کنیم، حکم مرگ وجدان جمعی ملی خود و همچنین حکم محکومیت اعلام نشده سپرده شدن میراث فرهنگی مان به زباله‌دان تاریخ امضا کرده ایم. هیچ‌کس بهتر از کتابداران هزینه